

thi naar man blot vil se paa de Motiver, som ledsagede Loven af 1855, saa vil man se, at man i Østerrig i forrige Aarhundredes Slutning afflaffede den faste Rente ligeoverfor Jordieendomme og igjen indførte den 20 Aar efter, og det Samme var Tilfældet nogle Aar senere med Afflaffelse og Gjenindsførelse i Frankrig. Dernæst har jeg ogsaa i de sidste Aar set, at der har været stærkt forhandlet i de preussiske Kamre om denne Sag, hvor man under Krigen i 1866 indførte Rentefrihed i alle andre forskjellige Slags Laan end i Jordieendomme. Hovedpartierne forlangte, at der skulde gives Rentefrihed ogsaa i Jordieendomme, men de gjorde det ikke uden at foreslaa en lignende Betryggelse som den, der er foreslaaet af de to ærede Medlemmer, rigtig nok lidt klarere, idet der kun var betinget en dobbelt saa lang Optjællingstid for Kreditor for at kunne faa sine Penge tilbage som Anmeldestid for Debitor for at kunne udbetale det dyre Laan. Dette Forslag faldt imidlertid, saavidt jeg har kunnet efterspore det, ved Modstand af det store Flertal, naagtet det var kommet frem af ledende Mænd, der ellers pleie at kunne tage Kamrene med. Jeg vilde ønske, at denne Lov, naar den engang skulde foreligge i en endelig Skikkelse — jeg erkjender, at Noget maa der gøres i den Retning — maatte være ledsaget af Motiver ligesom Forslaget 1855, der oplyste, hvorledes Forholdet er i de omliggende Lande. Jeg tror, at dersom vi give Renten fri uden nogen Betingelse i Jordieendomme, saa gjøre vi et Skridt, som maaske intet andet Land endnu har gjort, det vil sige, de have vel gjort det, men de have bagefter fortrudt det. Jeg beklager, at disse Vædringsforslag ere fremkomne i den Form, de have, fra Folk, der have den Mening, som deles af disse Forslagsstillere, og især beklager jeg Vædringsforslaget under Nr. 2. Efter som jeg har forstaaet denne Sag, giver Loven af 1855 kun Tilladelse til at give Bevilling i samme Omfang som tidligere, nemlig til 6 pCt., jeg har aldrig hørt, at man udenfor den korte Tid efter den provisoriske Lov af 29de December 1857 havde Ret til at give Bevilling til over 6 pCt., og jeg finder saaledes ikke, at det var værd her at røre derved.

Jeg sagde før, at jeg anerkjender, at Noget maa der gøres i dette Forhold, og Grunden dertil er den, at Arbejdernes sammensparede Kapital stedse vil blive til Intet, naar Renten er saa lav ligeoverfor Eiendommens, ja det mindste Huses, forøgede Værdi, og efter den store forandrede Forskjel, der er fremkommen i Pengenes Betydning, efter den Forandring, der er sket i Sølvets og Guldets Værdi i Løbet af de sidste 20 Aar, anerkjender jeg, at det er fuldkommen berettiget, at Renten gaar op til 5 à 6 pCt., naar Renterne af den opsparede Arbejdsløn skulde udrette det Mindste for dens Besidder, men jeg er blot imod, at Renten bliver fri i faste Eiendomme. Det kan ikke nytte at sige, at Pengene ere en Handelsvare, som man kjober en Hest eller sælger en Tønde Smør, thi Forskjellen er den, at i det Dieblis, man kjober en Hest eller sælger en Tønde Smør, saa kan man aldeles overse det hele Forhold, men man risikerer sin Eksistens paa det Laan, man tager, og styrter til Jorden, hvis Betingelsen for Laanet bliver en ganske anden. Jeg er fuldkommen overbevist om, at dersom Renten bliver fri, saa ville store Kapitaler gaa høiere op i Rente, medens mange af dem nu vedblivende udestaa til 4 pCt. Naar det ærede Medlem troede, at ingen store Mænd i Byen laante Penge ud til 4 pCt., saa er det aldeles bestemt, at der er Folk, der have solgt Fæstegods, som laane store og smaa Kapitaler ud til 4 pCt. Det, som jeg vilde ønske, er, at Spørgsmaalet, da det engang er blevet reist, maa komme til at foreligge i en saadan Skikkelse, at det kunde finde virkelig Anklang her i Thinget, enten man optager den Bestyttelse, som de, der forspare den faste Rente, før have foreslaaet her i Thinget, at der kun skulde tillades en høiere Rente end en vis fast Rente i Jordieendomme ligeoverfor en vis Værdi af Eiendommen, eller man optager den Bestyttelse, som her er fremkommen i en saa uheldig Form, men paa andre Steder er fremkommen i en meget naturligere Form, at Debitor staaar gunstigere end Kreditor i Henseende til en kortere Tid for ham, i hvilken Gjældsforholdet fra hans Side kan opløses. Sagen er sat i en saadan Bevægelse, at der vistnok maa gøres Noget ved den, men jeg